

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра української, іноземних мов та перекладу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Культура наукової мови»
на 2025/2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
Спеціальність	035 Філологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІВ НПП, який викладає зазначену дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Бобух Надія Миколаївна
д. філол. н., професор,
завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу

Контактний телефон	+38-050-616-48-27
Електронна адреса	bobukh2017@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	онлайн: електронною поштою за розкладом http://www.im.puet.edu.ua/ вкладка «Студентові»
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування в майбутніх фахівців системи знань про науковий стиль української мови й мовні засоби наукового тексту; вироблення навичок писемного наукового мовлення; удосконалення вміння створювати наукові тексти; підвищення рівня культури усного наукового мовлення.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції – 12 год., практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 54 год.).
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом. Пояснювально-ілюстративний метод; проблемний метод; метод інтерактивного навчання; метод контролю.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; виконання індивідуальних і домашніх завдань; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: залік (ПМК).
Пререквізити	ОК «Загальне мовознавство».
Постреквізити	–
Мова викладання	Українська

**Перелік компетентностей, які забезпечує зазначена навчальна дисципліна,
програмні результати навчання**

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<ul style="list-style-type: none"> • Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами (ПРН-2); • застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі (ПРН-3); • аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці (ПРН-7); • характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації (ПРН-9); • збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації) (ПРН-10); • здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН-11); • дотримуватися правил академічної доброчесності (ПРН-12); • обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу (ПРН-15); • планувати, організувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі (ПРН-17). 	<ul style="list-style-type: none"> • Здатність вирішувати складні завдання й проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог (ІК). • здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК-1); • здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-3); • уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК-4); • здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-7); • навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК-8); • здатність проведення досліджень на належному рівні (ЗК-11); • здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-12); • здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах (СК-1); • здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки (СК-3); • здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів (СК-4); • усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій (СК-5); • здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань (СК-6); • здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень (СК-7).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні засади курсу. Науковий текст		
Тема 1.1. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності дослідника	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи.	Підготувати доповіді на теми: «Мовний етикет української науки», «Унормованість – основна ознака сучасної української літературної мови».
Тема 1.2. Сутність та особливості наукового стилю української мови	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи.	Ознайомитися з жанровими різновидами наукового стилю в бібліографічному відділі бібліотеки.
Тема 1.3. Особливості усного й писемного наукового	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи.	Укласти словник «Складні випадки наголошування слів».

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
мовлення		
Тема 1.4. Морфологія й синтаксис наукового мовлення	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу заняття; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи.	Ознайомитися з лексикографічними працями в бібліотеці (відповідно до фаху).
Тема 1.5. Властивості та структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу заняття; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи.	Ознайомитися з науковими текстами різних видів (відповідно до фаху).
Тема 1.6. Культура читання й різновиди компресії наукового тексту	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу заняття; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; поточна модульна робота.	Ознайомитися з анотаціями до наукових монографій та з авторефератами дисертацій (відповідно до фаху).
Модуль 2. Культура наукової комунікації		
Тема 2.1. Композиція писемного наукового тексту	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу заняття; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи.	Укласти бібліографію до теми наукової роботи за предметним та алфавітним каталогами бібліотеки.
Тема 2.2. Підготовка до виконання кваліфікаційної роботи	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу заняття; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи.	Скласти план кваліфікаційної роботи.
Тема 2.3. Порядок захисту кваліфікаційної роботи	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу заняття; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи.	Схарактеризувати етапи попереднього захисту кваліфікаційної роботи.
Тема 2.4. Стаття як самостійний науковий твір	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу заняття; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи.	Ознайомитися з анотаціями до наукових статей; проаналізувати статтю, опубліковану у фаховому виданні.
Тема 2.5. Рецензія й відгук як критичне осмислення наукової праці	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу заняття; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи.	Написати наукову рецензію відповідно до фаху.
Тема 2.6. Культура усного наукового мовлення	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу заняття; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; поточна модульна робота.	Підготувати презентацію наукового виступу.

Інформаційні джерела

Основні

1. Баган М. П. Культура української наукової мови: [посібник для самостійної роботи студентів]. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2022. 48 с.
2. Горошкіна О., Груба Т. Українська наукова мова: теорія і практика : навч.-метод. посіб. Суми : Університетська книга, 2023. 108 с.
3. Колоїз Ж. В. Українська наукова мова : [практикум]. Кривий Ріг : КДПУ, 2017. 135 с.
4. Крашеніннікова Т. В. Мова і термінологія наукових досліджень : навч. посіб. Дніпро : ВНПЗ «ДГУ», 2021. 88 с.
5. Луценко О. І. Українська наукова мова : навч. посіб. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2021. 128 с.
6. Омельчук С. Бути чесним у науці й навчанні: експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти. Херсон, 2021. 80 с.
7. Основи наукового мовлення : навч. посіб. / С. А. Бронікова та ін.; за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. Київ : Вид-во «Центр учбової літератури», 2022. 252 с.
8. Оформлення бібліографічного опису для списку використаних джерел у наукових роботах (з урахуванням нормативних положень ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання) : метод. рекомендації / уклад. : С. М. Захарченко, І. О. Науменко, О. В. Нестеренко. Полтава : Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. П. Котляревського, 2019. 15 с.
URL: https://library.chnpu.edu.ua/download/dstu_8302.pdf
9. Семенов О. М. Культура української наукової мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.

10. Семенов О. М. Академічна культура дослідника: європейський та національний контексти: навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 216 с.

Додаткові

1. Бойко Д. О. Актуальні проблеми перекладу наукових текстів українською мовою. Сучасна філологія: теорія та практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ: Нац. акад. СБУ, 2021. С. 303–305.
2. Гарбар І. В., Петрович Л. І., Гарбар А. І. Довідник зі слововживання. Миколаїв : НУК, 2021. 76 с.
3. Гарбар І. В., Гарбар А. І. Культура мовлення : навч. посіб. Миколаїв : НУК, 2023. 228 с.
4. Коваль Т. В., Цьох Л. Й. Структурна класифікація термінів українських наукових текстів в галузі комп'ютерної лінгвістики: якісні та кількісні характеристики. Розвиток філології та лінгвістики на сучасному історичному етапі : матеріали II науково-практичної конференції (Одеса, 11–12 грудня 2020 р.). Одеса, 2020. С. 43–47.
5. Культура української наукової мови : методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Культура української наукової мови» : для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / уклад. Ольга Копусь, Тетяна Крупеньова. Одеса, 2024. 77 с.
6. Михайлова О. Г., Сидоренко А. А., Сухопар В. Ф. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості : навч. посіб. Харків, 2000. 97 с.
7. Стратулат Н. В., Яслик, В. І. Нормативність як основний аспект наукового мовлення. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. Т. 31 (70). № 4. Ч. 1. 2020. С. 125–130.
8. Тимкова В. А. Культура наукової української мови у професійному становленні фахівця. Наукові записки. Серія : Філологія (мовознавство). ВДПУ ім. М. Коцюбинського. 2020. Вип. 30. С. 41–53.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.
- Дистанційний курс «Культура наукової мови», який розміщено в програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, здані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається з дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-orgu-osv-proc.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватися в режимі онлайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт і поточних тестів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття. У ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh-akadem-dobrochesnist.pdf>

Положення про запобігання випадків академічного плагіату

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-zapob-akad-plagiat.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_por-perezarah-rez-zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/polozh-pro-akademichnu-mobilnist.pdf>

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти

<http://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh-vyznan-rezv-informal-neformal.pdf>

інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna->

[osvita/](#)

Можливість перезарахування окремих тем/модулів навчальної дисципліни за результатами навчання здобутих шляхом неформальної/інформальної освіти відповідно до тематики навчальної дисципліни: платформа Prometheus <https://prometheus.org.ua/>, платформа EdEra <https://ed-era.com/>, платформа Coursera <https://www.coursera.org/>, платформаRWS <https://www.rws.com/> та ін.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyly-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-pro-apel-pidscontr.pdf>

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції

<https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба <https://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ

<https://puet.edu.ua/other-divisions/studentykyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <https://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyedyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1.1-1.6): виконання навчальних завдань (3 × 6 = 18 балів), обговорення матеріалу занять (2 × 6 = 12 балів), виконання завдань самостійної роботи (2 × 6 = 12 балів), поточна модульна робота (8 балів).	50
Модуль 2 (теми 2.1-2.6): виконання навчальних завдань (3 × 6 = 18 балів), обговорення матеріалу занять (2 × 6 = 12 балів), виконання завдань самостійної роботи (2 × 6 = 12 балів), поточна модульна робота (8 балів).	50
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
Науково-дослідна	Участь у студентських наукових конференціях	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 10 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни